

ارزیابی کارایی تصفیه‌خانه آب شهر پارس آباد استان اردبیل در حذف

کل جامدات محلول، کدورت، فسفات و کلسیم

محسن رضایی^۱، سعید پرستار^۲، زهرا رحمانی^۳، مهدی وثوقی^۴، یوسف پورعشق^{۵*}

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۲. دانشجوی دکتری تخصصی گروه بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۳. دانشجوی دکتری تخصصی گروه بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

۴. دانشجوی دکتری تخصصی گروه بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اهواز، اهواز، ایران

۵. دانشجوی دکتری تخصصی گروه بهداشت محیط، دبیر کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده بهداشت،

دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

تاریخ دریافت مقاله: ۹۲/۷/۶؛ تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۲/۴

چکیده

زمینه و هدف: تعیین کیفیت آب ورودی و خروجی از تصفیه‌خانه‌های آب جهت افزایش استانداردهای کیفیت آب خروجی برای استفاده مصرف‌کنندگان از اهمیت بسزایی برخوردار است. پارس آباد در شمال استان اردبیل واقع شده و بزرگترین شهر این استان است لذا این تحقیق به علت نبود مطالعات اساسی روی این تصفیه‌خانه انجام گرفته و برخی از پارامترهای مهم را به مدت هفت سال مورد مطالعه قرار داده و راه‌حلهایی را به منظور بهبود عملکرد آن ارائه می‌دهد.

روش کار: تحقیق حاضر در بازه زمانی از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷ انجام گرفته و چهار پارامتر کل جامدات محلول، کدورت، فسفات و کلسیم در قالب ۱۹۲ نمونه (۹۶ نمونه از ورودی و ۹۶ نمونه از خروجی تصفیه‌خانه) طبق روش‌های استاندارد آزمایش‌های آب و فاضلاب، مورد سنجش قرار گرفت.

یافته‌ها: حداکثر راندمان حذف در طول هفت سال راهبری تصفیه‌خانه برای کدورت، کل جامدات محلول، فسفات و کلسیم به ترتیب ۹۹/۸، ۶/۱، ۹۲/۶۷ و ۲۸/۴۵٪ اندازه‌گیری شد.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که تصفیه‌خانه مذکور با داشتن واحد صافی شنی تند قادر به حذف کدورت با راندمان حذف بالای ۸۵٪ با حداکثر میزان ورودی در حدود ۷۰۰ NTU بوده اما تقریباً تأثیری در حذف کل جامدات محلول و کلسیم نداشته و تفاوت معناداری از نظر آماری بین نمونه‌های ورودی و خروجی مشاهده نشد ($P_{value} > 0.05$). همچنین این تصفیه‌خانه با میانگین حذف ۲۸٪ از فسفات ورودی، تأثیر چندانی بر حذف این یون نداشت.

کلمات کلیدی: پارامترهای فیزیکی و شیمیایی آب، استانداردهای خروجی تصفیه‌خانه‌های آب، تغییرات سالیانه و فصلی.

* دانشجوی دکتری تخصصی گروه بهداشت محیط، دبیر کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران
ایمیل: Yusef.poureshgh@gmail.com - شماره تماس: ۰۹۱۴۸۰۹۲۳۵۶

مقدمه

کلوئیدی، افزایش آلودگی و محافظت از میکروارگانیسم‌ها در عمل گندزدایی از اهمیت خاصی برخوردار است.^{۹و۸} تغییرات آب و هوایی مانند بارندگی باعث افزایش کدورت آب ورودی به تصفیه‌خانه می‌شود بنابراین، این امر می‌تواند در بررسی تغییرات فصلی کدورت مهم و کمک کننده باشد.^۹ میزان استاندارد کدورت بر حسب NTU بیان می‌شود طبق رهنمود پیشنهاد شده توسط سازمان جهانی بهداشت (WHO) به منظور اطمینان از اثر بخشی فرایند گندزدایی میزان کدورت نبایستی بیشتر از ۱ NTU (ترجیحاً کمتر از این مقدار) باشد. با این وجود تصفیه‌خانه‌های آب شهری بایستی قادر به تأمین آبی با کدورت کمتر از ۰/۵ NTU قبل از فرایند گندزدایی باشند.^۴ در عمل یکی از معمول‌ترین و ساده‌ترین روش‌های کاهش کدورت برای رسیدن به چنین رهنمودی، استفاده از فرایند انعقاد و لخته‌سازی با منعقد کننده سولفات آلومینیوم و واحدهای فیلتراسیون است.^{۱۰} اندازه‌گیری کدورت در تعیین مقدار مواد منعقد کننده مورد استفاده در فرایند انعقاد و نوع فیلتراسیون مورد نیاز ضروری است.^{۱۱} فسفات یکی از یون‌های مشکل‌زا در منابع آبی به علت ایجاد مشکلاتی از قبیل شکوفایی جلبک (رشد بیش از حد جلبک‌ها و مصرف بیش از حد اکسیژن محلول آب) و آلودگی باکتریایی است.^{۱۲و۱۳} از منابع مهم ورود فسفات به آب‌های طبیعی می‌توان به پساب‌های زمین‌های کشاورزی و صنایع اشاره کرد.^{۱۴و۱۵} سازمان حفاظت از محیط زیست آمریکا سطح حداکثر فسفر در آب را بمنظور جلوگیری از اتریفیکاسیون کمتر از ۵۰ $\mu\text{g/l}$ و در قانون جدید کاهش آن را تا ۱۰ $\mu\text{g/l}$ در خروجی تصفیه‌خانه آب تعیین کرده است. یون کلسیم به صورت کربنات در آب ظاهر می‌شود.^{۱۶-۱۷} کلسیم یکی از عناصر دخیل در سختی آب بوده و توانایی واکنش با آنیون‌های صابون را دارد که این امر باعث کاهش کارایی دترجنت‌ها می‌شود. در تحقیقات اخیر اثرات بهداشتی متعدد ناشی از کلسیم شامل سرطان‌های کلیه، کولون، رکتوم و پستان یافت شده است.^{۱۸-۲۱} سازمان جهانی

استفاده از آب نیازمند تعیین ویژگی‌های شیمیایی، بیولوژیکی و فیزیکی آن است. وجود برخی از املاح در آب جهت بهبود طعم، گوارایی و اثرات بهداشتی بر انسان ضروری است.^۱ از طرف دیگر مقادیر بیش از حد این مواد در آب می‌تواند اثرات بهداشتی نامطلوبی را بر انسان یا محیط زیست ایجاد نماید. بنابراین کاهش مواد مضر در آب‌های ورودی به تصفیه‌خانه آب به منظور مصارف مختلف آن خصوصاً برای آشامیدن و صنعتی از اهمیت زیادی برخوردار است.^۲ از میان پارامترهای مهم شیمیایی و فیزیکی آب، روند تغییرات سالانه و فصلی کل جامدات محلول (TDS)، کدورت، فسفات و کلسیم بر حسب مورد در این تحقیق مورد مطالعه قرار گرفت. کل جامدات محلول (TDS) پارامتر بسیار موثری در ایجاد طعم آب آشامیدنی بوده^۳ و معرف مواد معدنی (خصوصاً پتاسیم، منیزیم، کلسیم، سدیم، بی کربنات‌ها، سولفات‌ها و کلراید‌ها) و مقدار کمتری از مواد آلی در آب می‌باشد.^۴ آژانس حفاظت از محیط زیست (EPA) کل جامدات محلول را جزء استانداردهای ثانویه آب قلمداد می‌کند. وجود غلظت بالای TDS در آب می‌تواند شاخص آلاینده‌های مضر از قبیل برم، منگنز، سولفات و آرسنیک باشد.^۵ آبی که دارای TDS کمتر از ۱۰۰۰ mg/l است معمولاً از دیدگاه مصرف کنندگان قابل قبول می‌باشد.^۶ اختلاف قابل ملاحظه در غلظت‌های TDS در منابع آبی به دلیل حالیت‌های مختلف در نواحی زمین‌شناختی مختلف است.^۴ اگرچه داده‌های موثق در مورد ایجاد اثرات مضر بر سلامتی توسط این مواد در دست نیست و رهنمود مبتنی بر اثرات بهداشتی برای این مواد پیشنهاد نشده است، لیکن به دلیل اثرات مضر احتمالی، می‌بایست مقادیر آن در آب مصرف کننده‌ها کمتر شود.^{۷و۸}

کدورت آب از مواد ذره ای و کلوئیدی که مانع از عبور نور به داخل آب می‌شوند، ایجاد می‌شود. کدورت از برخی جهات از جمله جذب آلاینده‌های آلی بر روی ذرات معلق و مواد

دقیقه شمالی واقع شده است. موقعیت تصفیه‌خانه در شکل ۱ نشان داده شده است.

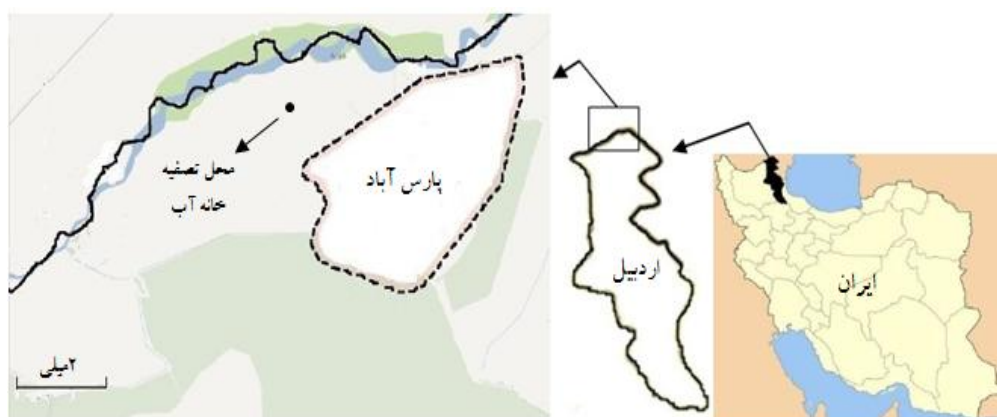
آب ورودی به این تصفیه‌خانه از رودخانه ارس تامین می‌شود. این مطالعه توصیفی-مقطعی بوده و در بازه‌های زمانی مختلف از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷ بصورت ماهیانه انجام شده است. محل برداشت نمونه‌ها، آب خام ورودی به تصفیه‌خانه و آب تصفیه شده در خروجی تصفیه‌خانه بوده است. تعداد نمونه‌های برداشت شده از ورودی تصفیه‌خانه ۹۶ و از خروجی تصفیه‌خانه ۹۶ نمونه و در مجموع ۱۹۲ نمونه در طول مدت مطالعه بوده است.

پارامترهای شیمیایی مورد آزمایش در این تحقیق شامل کل جامدات محلول، کدورت، فسفات و کلسیم می‌باشند که مطابق با کتاب استاندارد متد مورد سنجش قرار گرفتند. برای سنجش کل جامدات محلول از صافی‌های غشایی با منافذ ۶۰-۴۰ میکرون استفاده گردید. از روش تیترومتری اتیلن دی آمین تتراسیتیک (EDTA) برای اندازه‌گیری کلسیم استفاده شد. کدورت با روش نفلومتری تعیین مقدار شد و در نهایت فسفات با استفاده از روش رنگ سنجی به کمک معرف کلرید قلع و مولیبدات آمونیوم برای ایجاد کمپلکس رنگی و اسپکتروفتومتری (جذب در طول موج ۶۹۰ نانومتر) تعیین مقدار شد.^۲ تمامی داده‌ها داخل آزمایشگاه تصفیه‌خانه آب پارس آباد ثبت شده اند. داده‌ها با استفاده از آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) و ضریب همبستگی پیرسون نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

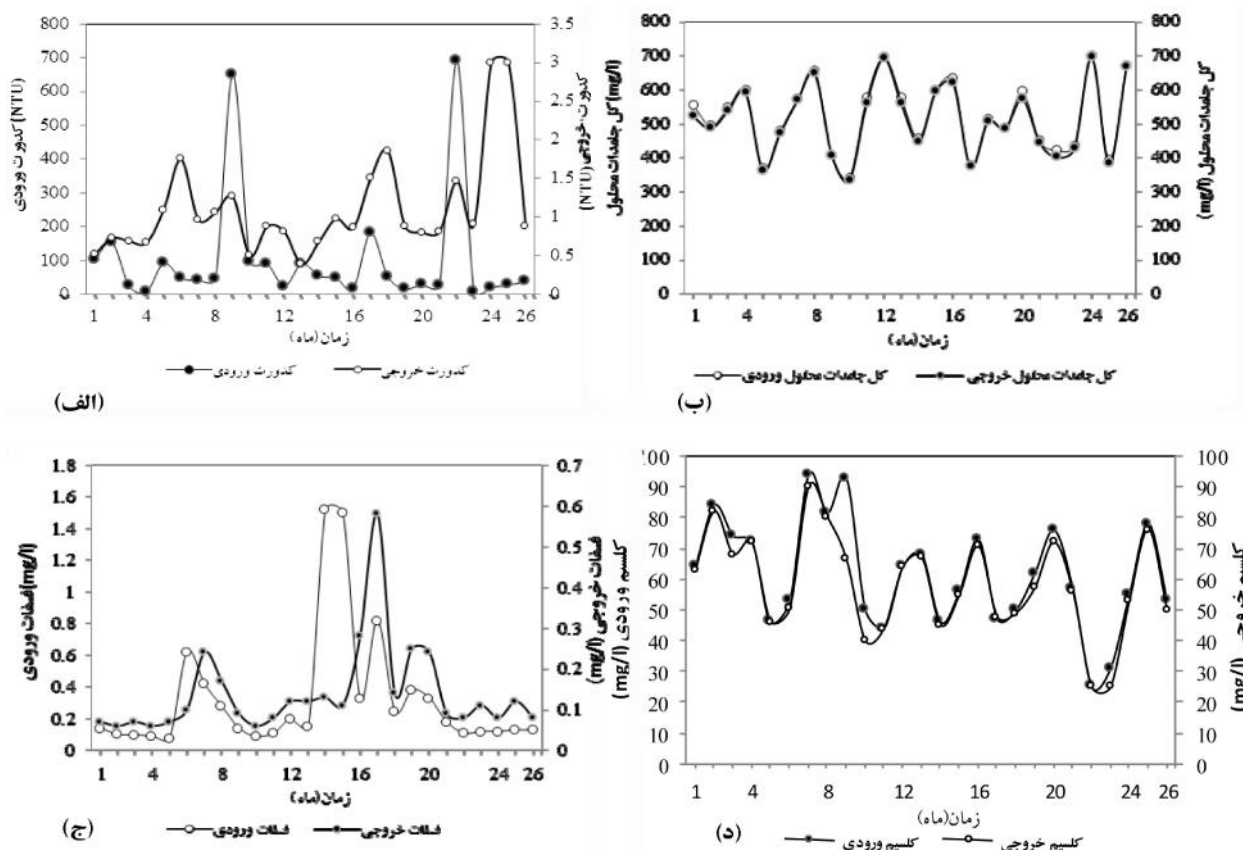
بهداشت حد آستانه کلسیم در آب آشامیدنی را در حدود ۱۰۰ تا ۳۰۰ میلی‌گرم بر لیتر (مستقل از اینکه همراه با آنیون‌های دیگر باشد) تعیین کرده است.^۴ نظر به اینکه در خصوص عملکرد چندین ساله واحدهای تصفیه‌خانه تحقیقی صورت نگرفته است لذا این مطالعه با هدف بررسی تغییرات چند ساله و فصلی برخی از پارامترهای ذکر شده و با انجام مطالعات بیشتر و بررسی راندمان‌های حذف در مورد تصفیه‌خانه مورد مطالعه، مشکلات و دلایل کاهش راندمان را شناسایی کرده و سعی دارد با ارائه راه حل‌های مناسب با توجه به کیفیت آب خام، نسبت به رفع این مشکلات اقدام نماید.

روش کار

شهرمرزی پارس آباد مغان در ۲۳۰ کیلومتری شمال شهرستان اردبیل و کناره‌های رودخانه مرزی ارس، بین مدارهای ۳۹ درجه و ۱۲ دقیقه تا ۳۹ درجه و ۴۲ دقیقه عرض شمالی و ۴۷ درجه و ۱۰ دقیقه تا ۴۸ درجه و ۲۱ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است. شهر پارس آباد بزرگ‌ترین شهر منطقه مغان می‌باشد. تصفیه‌خانه مورد مطالعه در این تحقیق با ظرفیت ۶۰۰ L/s که شامل هفت مرحله اصلی تصفیه ای به ترتیب شامل: آشغالگیر، کلرزی مقدماتی، آماده سازی و تزریق مواد شیمیایی، ته نشینی اولیه، زلالسازی (صافی شنی تند)، کلرزی نهایی و مخزن آب تصفیه شده می‌باشد. این تصفیه‌خانه در طول جغرافیایی ۴۸ درجه و ۱۸ دقیقه شرقی و عرض جغرافیایی ۳۷ درجه و ۴۸

شکل ۱: موقعیت جغرافیایی تصفیه‌خانه آب و شهر پارس آباد

شکل ۲: مقادیر پارامترهای ورودی و خروجی از تصفیه‌خانه در طول مطالعه شامل کدورت (الف)، کل جامدات محلول (ب)، فسفات (ج) و کلسیم (د).

یافته‌ها

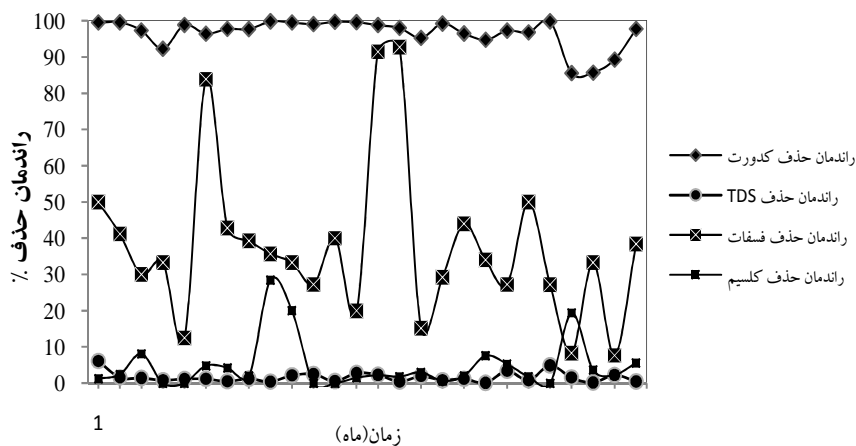
پارامترها در طول مدت مطالعه به ترتیب برابر ۳، ۷۰۰، ۹۰ و ۰/۵۸ میلی‌گرم بر لیتر است. شکل ۱ نشان می‌دهد که مقادیر ورودی تمامی پارامترها با تغییرات فصلی دچار تغییر می‌شود. با توجه به جدول ۱، بیشترین میانگین غلظت ورودی در طول

حد اکثر غلظت ورودی کدورت، TDS، کلسیم و فسفات به تصفیه‌خانه به ترتیب برابر ۱۵۵، ۶۹۶/۷۸، ۹۴ و ۰/۸۲ میلی‌گرم بر لیتر می‌باشد. حد اکثر غلظت خروجی نیز برای این

کدورت و رودی ۶/۳۱ میلی‌گرم بر لیتر بوده است. میانگین راندمان حذف برای فسفات نیز در طول مدت مطالعه ۳۸٪ مشاهده شد. حداقل میزان فسفات ورودی به تصفیه‌خانه در بهار سال ۱۳۸۲ بوده و مقدار آن ۰/۰۸ میلی‌گرم بر لیتر ثبت شده است. مطابق با شکل ۳، بالاترین راندمان حذف کدورت، TDS، فسفات و کلسیم در طول مدت مطالعه به ترتیب برابر ۹۹/۸، ۶۱، ۹۲/۶۷ و ۲۸/۴۵٪ است. مقادیر متوسط پارامترهای کدورت، TDS، کلسیم و فسفات در جدول ۱ ارائه شده است.

هفت سال برای کدورت در فصل بهار و در حدود NTU ۱۶۷/۵۱، برای TDS و کلسیم در فصل زمستان و به ترتیب در حدود ۶۴۴/۷۳ و ۷۰/۲۶ میلی‌گرم بر لیتر و در نهایت برای فسفات در فصل پاییز در حدود ۰/۴۳۸ میلی‌گرم بر لیتر مشاهده شد.

برای TDS و کلسیم تفاوت معناداری از نظر آماری بین نمونه‌های ورودی و خروجی وجود نداشت ($P_{value} > 0/05$). اما کدورت با راندمان حذف بالای ۸۵٪ به صورت قابل ملاحظه ای حذف شده است (شکل ۳). حداقل میزان کدورت ورودی به تصفیه‌خانه در پاییز سال ۱۳۸۶ است. در این فصل مقدار

شکل ۳: مقایسه راندمان‌های حذف کل جامدات محلول، کدورت، فسفات و کلسیم در طول مطالعه

جدول ۱: مقایسه مقادیر پارامترهای ورودی و خروجی از تصفیه‌خانه در تمامی فصول مورد بررسی در طول مطالعه

سال	فصل	کدورت (NTU)	TDS (mg/l)	فسفات (mg/l)	کلسیم (mg/l)
۱۳۸۱	بهار	۱۰۳	۵۵۴	۰/۱۴	۶۴
	تابستان	۱۵۵	۴۹۳	۰/۱۰۲	۸۴
	پاییز	۲۵/۵	۵۴۶	۰/۱	۷۴
	زمستان	۸/۶۶	۵۹۶	۰/۰۹	۷۲
۱۳۸۲	بهار	۹۲/۱	۳۶۲/۸۸	۰/۰۸	۴۶
	تابستان	۴۸/۵	۴۷۶/۲۲	۰/۶۲	۵۲/۹۶
	پاییز	۴۲/۸	۵۷۰/۷۸	۰/۴۲	۹۴
	زمستان	۴۵/۷	۶۵۵/۲	۰/۲۸	۸۱/۶
۱۳۸۳	بهار	۶۵۱	۴۰۳/۲	۰/۱۴	۹۲/۸
	تابستان	۹۷/۴	۳۳۸/۹	۰/۰۹	۵۰
	پاییز	۹۰/۵	۵۷۳/۳	۰/۱۱	۴۴
	زمستان	۲۴/۴	۶۹۶/۱۵	۰/۲	۶۴
۱۳۸۴	بهار	۹۱/۳	۵۷۵/۸	۰/۱۵	۶۸

محسن رضایی و همکاران

۴۵	۴۶	۰/۱۳	۱/۵۲	۴۴۵/۴	۴۵۶/۱۲	۰/۶۸	۵۵/۱	تابستان	
۵۵	۵۶	۰/۱۱	۱/۵	۵۹۴/۷۲	۵۹۷/۸	۰/۹۸	۴۸/۴	پاییز	
۷۰/۸	۷۳	۰/۲۸	۰/۳۳	۶۱۸/۷	۶۳۱/۲۶	۰/۸۶	۱۸/۱	زمستان	
۴۶/۷	۴۷	۰/۵۸	۰/۸۲	۳۷۱/۷۱	۳۷۴/۸۵	۱/۵	۱۸۲	بهار	۱۳۸۵
۴۹	۵۰	۰/۱۴	۰/۲۵	۵۰۴/۶	۵۱۰/۹۳	۱/۸۶	۵۲/۶	تابستان	
۵۷/۳	۶۲	۰/۲۵	۰/۳۸	۴۸۴/۴	۴۸۵/۱	۰/۸۸	۱۶/۷	پاییز	
۷۲	۷۶	۰/۲۴	۰/۳۳	۵۷۲/۶۷	۵۹۳	۰/۸	۲۹/۱	زمستان	
۵۶	۵۷	۰/۰۹	۰/۱۸	۴۵۶/۵۷	۴۴۷/۳	۰/۸۱	۲۵/۲	بهار	۱۳۸۶
۲۵	۲۵	۰/۰۸	۰/۱۱	۴۰۰/۰۵	۴۲۰/۸۴	۱/۴۷	۶۹۱	تابستان	
۲۵	۳۱	۰/۱۱	۰/۱۲	۴۲۵/۸۸	۴۳۲/۸۱	۰/۹۱	۶/۳۱	پاییز	
۵۳	۵۵	۰/۰۸	۰/۱۲	۶۹۵/۵۲	۶۹۶/۷۸	۳	۲۱	زمستان	
۷۶/۲	۷۸	۰/۱۲	۰/۱۳	۳۸۲	۳۹۱	۳	۲۸	بهار	۱۳۸۷
۵۰	۵۳	۰/۰۸	۰/۱۳	۶۶۵/۱	۶۶۷/۴۳	۰/۸۸	۳۸/۶	تابستان	

بحث

مقادیر بالای کدورت، میکروارگانیزم‌های بیماری‌زا را در برابر عوامل گندزدا محافظت کرده و در نتیجه راندمان گندزدایی را کاهش می‌دهد.^{۳۴} با توجه به رهنمود سازمان حفاظت از محیط زیست آمریکا، کدورت می‌تواند به عنوان شاخصی جهت میزان اثربخشی صاف سازی در تصفیه ی آب مورد استفاده قرار گیرد،^{۲۴} بنابراین می‌توان چنین اظهار نظر کرد که برای کدورت کمتر از ۷۰۰ NTU، فیلتراسیون با صافی شنی تند می‌تواند واحد مؤثری به منظور تولید آب استاندارد باشد. مطابق شکل ۳، حداقل راندمان حذف کدورت در پاییز و زمستان سال ۱۳۸۶ اتفاق افتاده است. اگرچه در طی این مدت، کدورت ورودی به تصفیه‌خانه از مقادیر مشابه آن در سایر ماه‌ها کمتر بوده است. دلیل این پدیده با استفاده از تئوری تماس درونی ذرات شرح داده می‌شود. غلظت پایین کدورت در آب ورودی منجر به کاهش تماس درونی ذرات شده، که این مسئله می‌تواند راندمان انعقاد در تصفیه ی آب را محدود کند.^{۲۵} تصفیه‌خانه اشاره شده در این مطالعه به طور مؤثری قادر به حذف کدورت آب ورودی با میانگین راندمان ۹۶/۵۸٪ بوده است. حداکثر میزان کدورت ورودی به تصفیه‌خانه در فصل تابستان سال ۱۳۸۶ اتفاق افتاده است، که علت آن را می‌توان افزایش بارندگی در این فصل دانست که منجر به شسته شدن

رسوبات موجود در زمین و حمل آن توسط آب ورودی به تصفیه‌خانه شده و در نهایت افزایش کدورت ورودی به تصفیه‌خانه را به همراه داشته است. در مطالعه‌ای مشابه که در کشور تایوان انجام شده، افزایش کدورت در برخی از فصول تبدیل به یک چالش طولانی برای تصفیه‌خانه ی آب مورد مطالعه در آن کشور شده است. انعقاد به عنوان بهترین و مناسب ترین روش به منظور رفع این مشکل پیشنهاد می‌شود. اگرچه پخش مواد منعقدکننده در آب‌هایی با کدورت بالا بسیار مشکل است. برای رفع این مشکل در مطالعه ی Kan و همکاران در سال ۲۰۰۲ اثرات اختلاط سریع و پارامترهای بهره‌برداری بر روی منعقد کننده پلی‌آلومینیوم کلراید (PACl) مورد بررسی قرار گرفت.^{۲۶}

مطابق با شکلهای (۲-الف) و (۲-ب) مقایسه بین مقادیر ورودی و خروجی TDS و کلسیم نشان داد که، تصفیه‌خانه ی آب اشاره شده در مطالعه تأثیری بر روی حذف این پارامترها نداشته است. بنابراین، چنانچه مقادیر این پارامترها در آب خام ورودی از حد استاندارد فراتر رود، می‌تواند منجر به ایجاد مشکلاتی مانند افزایش سختی برای این تصفیه‌خانه شود. در این مورد، واحدهای اضافی دیگری به منظور حذف این پارامترها مورد نیاز است. برای مثال، برخی از فرآیندها مانند سختی گیری با آهک-کربنات سدیم و تبادل یون قادر به حذف

نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که تصفیه‌خانه آب معمولی با صافی شنی تند، قادر به تصفیه آب رودخانه‌ای با حداکثر مقدار کدورت ۷۰۰ NTU در طی یک دوره زمانی طولانی ۷ ساله می‌باشد. مشکل اصلی در رابطه با آب ورودی به تصفیه‌خانه، کدورت است. در طول مدت مطالعه تقریباً تمامی پارامترها از حد استاندارد فراتر نرفته اند اما چنانچه در آینده شرایطی پیش بیاید که موجب تغییر این استانداردها شود، به واحدهای تصفیه‌ای بیشتر و پیشنهاد شده در این بخش جهت حذف این پارامترها نیاز خواهد بود.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله نویسندگان این مقاله از شرکت محترم آب و فاضلاب شهرستان پارس آباد که همواره در تمامی مراحل طرح حامی و پشتیبان این تحقیق بوده اند و نیز از مسئول و کارشناسان محترم آزمایشگاه این شرکت که آزمایشگاه و تجهیزات مورد نیاز جهت اندازه‌گیری پارامترها را در اختیار گذاشتند نهایت تشکر و قدردانی را دارند.

کلسیم از آب می‌باشند. روش‌های نانوفیلتراسیون، اسمز معکوس، تقطیر با تراکم بخار و تبادل یون قادر به حذف TDS در حد مطلوب هستند.^{۲۷} بنابراین در تصفیه‌خانه‌ی مورد مطالعه می‌توان از این روش‌ها با توجه به توان اقتصادی به منظور حذف TDS استفاده کرد.

میزان فسفات خروجی از تصفیه‌خانه در طول مدت مطالعه از حد استاندارد فراتر نرفته و بنابراین مشکلی برای مصرف کنندگان نخواهد داشت. میانگین راندمان حذف فسفات با سیستم تصفیه متعارف به کار رفته در این تصفیه‌خانه حدود ۳۸٪ بوده است. غلظت‌های خروجی کدورت، TDS و کلسیم در طول مدت مطالعه از مقادیر استاندارد سازمان جهانی بهداشت و سازمان حفاظت از محیط زیست امریکا (USEPA) پایین تر است.^{۲۵} همچنین، خروجی فسفات در تمامی مدت طول مطالعه از حداکثر مجاز آن که توسط سازمان جهانی بهداشت ۰/۵ میلی‌گرم بر لیتر اعلام شده، پایین تر بوده است.

نتیجه‌گیری

منابع

1. Bartram J. Water Quality Monitoring: Practical Guide to the Design and Implementation of Freshwater Quality Studies and Monitoring Program: Taylor & Francis; 1996.
2. Kim S-J, Park J-Y, Lee Y-W, Hwang K-W, Lee W-K. Seed crystallization with cavitation for enhanced removal of calcium in water. Journal of Industrial and Engineering Chemistry 2007;13(1):79-83.
3. Sawyer C, McCarty P, Parkin G. Chemistry for environmental engineers 1978.
4. WHO. Guidelines for Drinking-water Quality 2011:423-434.
5. Regulations SDW. Guidance for Nuisance Chemicals. EPA gov. 2012.
6. Fawell J, Lund U, Mintz B. Total dissolved solids in drinking-water. Background document for development of WHO guidelines for drinking-water quality. Geneva. World Health Organization 2003.
7. Kabay N, Demircioglu M, Ersöz E, Kurucaovali I. Removal of calcium and magnesium hardness by electro dialysis. Desalination 2002;149(1):343-349.
8. LeChevallier MW, Evans T, Seidler RJ. Effect of turbidity on chlorination efficiency and bacterial persistence in drinking water. Applied and environmental microbiology 1981;42(1):159-167.
9. Nam S-W, Jo B-I, Kim M-K, Kim W-K, Zoh K-D. Streaming current titration for coagulation of high turbidity water. Colloids and Surfaces a-Physicochemical and Engineering Aspects 2013;419:133-139.
10. Amirtharajah A, Mills KM. Rapid-mix design for mechanisms of alum coagulation. Journal of American Water Works Association 1982:210-216.
11. Rashidi mehrabadi A AA, Razeghi N, Torabian A, Mobedi I. Need to review national standard output water turbidity of the water treatment plant. Journal of Ecology 2004;35:61-68.
12. Goebel TS, McInnes KJ, Senseman SA, Lascano RJ, Marchand LS, Davis TA. Modifying polymer flocculants

- for the removal of inorganic phosphate from water. *Tetrahedron Letters* 2011;52(41):5241-5246.
13. Lau P, Tam N, Wong Y. Wastewater nutrients (N and P) removal by carrageenan and alginate immobilized *Chlorella vulgaris*. *Environmental Technology* 1997;18(9):945-951.
  14. Özacar M. Contact time optimization of two-stage batch adsorber design using second-order kinetic model for the adsorption of phosphate onto alunite. *Journal of Hazardous Materials* 2006;137(1):218-225.
  15. Awual MR, Jyo A, El-Safty SA, Tamada M, Seko N. A weak-base fibrous anion exchanger effective for rapid phosphate removal from water. *Journal of Hazardous Materials* 2011;188(1-3):164-171.
  16. Awual MR, Jyo A, Ihara T, Seko N, Tamada M, Lim KT. Enhanced trace phosphate removal from water by zirconium(IV) loaded fibrous adsorbent. *Water Research* 2011;45(15):4592-4600.
  17. Hammes F, Seka A, de Knijf S, Verstraete W. A novel approach to calcium removal from calcium-rich industrial wastewater. *Water Research* 2003;37(3):699-704.
  18. Chiu H-F, Chang C-C, Chen C-C, Yang C-Y. Calcium and magnesium in drinking water and risk of death from kidney cancer. *Journal of Toxicology and Environmental Health, Part A* 2010;74(1):62-70.
  19. Yang CY, Chiu HF. Calcium and magnesium in drinking water and risk of death from rectal cancer. *International journal of cancer* 1998;77(4):528-532.
  20. Yang CY, Chiu HF, Cheng BH, Hsu TY, Cheng MF, Wu TN. Calcium and magnesium in drinking water and the risk of death from breast cancer. *Journal of Toxicology and Environmental Health-Part A* 2000;60(4):231-241.
  21. Yang CY, Chiu HF, Chiu JF, Tsai SS, Cheng MF. Calcium and magnesium in drinking water and risk of death from colon cancer. *Japanese Journal of Cancer Research* 1997;88(10):928-933.
  22. Public Health Association: Standard methods for the examination of water and wastewater. 20th ed. Washington DC: AWWA, APHA, WTF; 2005.
  23. EDITION FATT. Guidelines for Drinking-water Quality. 2006.
  24. Kawamura S. Integrated design and operation of water treatment facilities. John Wiley & sons; 2000.
  25. Weber WJ. Physicochemical processes for water quality control. Wiley Interscience; 1972.
  26. Kan C, Huang C, Pan J. Coagulation of high turbidity water: the effects of rapid mixing. *Aqua* 2002;51:77-85.
  27. Ritchie S, Bhattacharyya D. Membrane-based hybrid processes for high water recovery and selective inorganic pollutant separation. *Journal of Hazardous Materials* 2002;92(1):21-32.

Evaluation of Water Treatment Plant Performance of Parsabad City in Ardabil Province in Removal of Total Dissolved Solids, Turbidity Phosphate and Calcium

Mohsen Rezaei¹, Saied Parastar¹, Zahra Rahmani², Mahdi Vosoughi³, Yusef Poureshg^{2*}

1. Department of Environmental Health Engineering, School of Public Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

2. Department of Environmental Health Engineering, School of Public Health, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

3. Department of Environmental Health Engineering, School of Public Health, Ahvaz University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran. Corresponding

*E-mail: yusef.pouresh@gmail.com

Received: 28 Sep 2013 ; Accepted: 23 Feb 2014

ABSTRACT

Background: The determination of influent and effluent water quality of water treatment plants is important to increase standards of water quality for users. Parsabad city situated in north of Ardabil province and is the biggest city of province Ardabil. So, this study was accomplished due to lack of substantial studies for Parsabad water treatment plant. In the study, some of the important parameters of water was investigated for 7 years and was presented solutions for improvement treatment plant performance.

Methods: This study was accomplished since 1384 to 1390 and four parameters total dissolved solids, turbidity, phosphate and calcium with 192 samples (96 samples collected from treatment plant influent and 96 samples collected from effluent) were analyzed according to standard methods for the examination of water and wastewater.

Results: Maximum removal performance of turbidity, total dissolved solids, phosphate and calcium were 99.8, 6.1, 92.67 and 28.45 respectively, during 7 years operation of treatment plant.

Conclusions: The results of this study showed that Parsabad water treatment plant with having a rapid sand filter, enable to remove turbidity up 85% when maximum turbidity at treatment plant influent was 700 NTU. But, significant difference statistically was not observed between influent and effluent samples of total dissolved solids and calcium ($P_{\text{value}} < 0.05$) and removal performance were trivial for total dissolved solids and calcium. Also, this treatment plant has not good performance (mean %38) for phosphate removal.

Keywords: Water physical and chemical parameters, water treatment plants effluents standards, annual and seasonal variation